

Мечти за бъдещето

В индустриалните общности семейството вече не е икономически кооперирана единица, в която децата играят важна роля. В тях младите хора са държани настрана от пазара на труда за все по-дълго време в различни институции и места за забавления (детски градини, училища, университети, клубове, кина и дискотеки). По време на икономически кризи правителствата обикновено удължават задължителното образование и улесняват записването в университетите. Накрая малцина намират работа по специалността си, а някои изобщо не намират каквато и да била работа. У нас процентът на безработните сред младите е най-голям, а и младите специалисти – лекари, учители, инженери получават минимални заплати. Поради

Приятелки, с. Вълкосел, 70-те години на XX век

обедняването на училищата и липсата на реалистични професионални перспективи, младите хора стават все по-апатични към образованието и при кризата на семейството и религията за възпитанието на тези деца се грижи основно забавната индустрия.

Канадският антрополог Дж. Петит обръща вни-

мание на естествената за младежите нужда от магическо-духовни преживявания, които религиозното възпитание удовлетворява по градивен начин. Според него съвременното секуларизирано образование се грижи най-вече да не засегне идеологическите интереси на възрастните и нехае за нуждите на самите деца. Запълването на нуждата от магическото се превръща в доходоносен бизнес – компютърни игри, филми, клипове, музика, наркотици. Проблемът е, че забавната индустрия често експлоатира игровия потенциал на децата по един произволен, самоцелно-наслажденски начин, като пренебрегва изискванията за познавателна и социално-етична адаптация на младите хора. Особено опасно е това влияние за деца, разполагащи с много свободно време, неясни ценности и липса на перспектива.

“Смята се, че инстинктивната човешка

нужда да изкарваш сам хляба си по един социално приемлив начин може да се отлага безкрайно, ако вниманието на младите е достатъчно заето с дейности, които са добри по принцип или поне не са очебийно вредни: записи, радиа, телевизори, игри, книги, списания, филми... Най-важното е, че са им подsigурени училища, които са станали задължителни. Да се опитваш да заинтересуваши младите

Младежи от Вълкосел, 70-те години на XX век

хора от забавления и почивка, преди те да са опитали какво е това работа, е като да изпържиши яйцата десет години преди закуската и след това да я съхраниши във фризера.” /Петит, 1970/

Разбира се, това не може да се отнася за младежите в мюсюлманските села, които живеят един по-суров и отруден живот и от ранна възраст са в помощ на домашната икономика. От друга страна, поради по-зат-

Село Вълкосел, 1976 г.

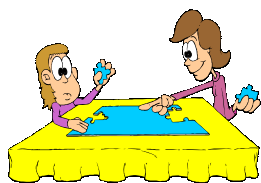
ворения начин на живот на тях са им спестени много от рисковете на модернизацията – отчуждение, отрицания, наркомании... Но какво бъдеще ги очаква:

- дали образованието ще продължи да бъде ценност за тях и когато вече не очакват, че могат да си намерят работа в родните си места;

- дали ще се изселват към градовете и чужбина;

- дали ще се разрастне гурбетчийският модел като компромис от необходимостта от професионална реализация и привързаност към родното място.

Отговорът на тези въпроси зависи от това кои от мечтите на днешните ученици ще се сбъднат.

Разпределете се по групи и анализирайте текстовете от есета на ваши връстници от Рибново и Брезница.

“ Най-голямата ми мечта е да намеря най-добрия човек, с който ще изживея остатъка от живо-

та си... Не винаги човек може сам да осъществи плановете си.” /Авка/

“След това ще се омъжа за човек, който съдбата ми е определила, ще си имаме деца, ще си живеем щастливо.” /Кимиле/

“Родена съм в едно обикновено селско семейство, живеем нормално като всяко семейство... Искан съвсем да съм като останалите хора, но да притежавам диплома.” /Рафие/

“Аз искам да си живея в родния си край, да съм до родителите ми, до Балкана и земеделието.” /Мурат/

“Бракът полага основите на семейството. Всеки се старее да събере в себе си посоките на времето, да изпита отговорността да има свое семейство”. /Мехмед/

“Хората казват, че тази професия е трудна и не е за жени, че всяка жена трябва да се омъжи, да има съпруг, деца и красив дом. Е, не че аз не искам да се омъжа и да имам деца.” /Албие/

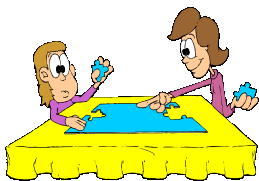
“След 12 клас влизам в казармата.

След като се уволня, искам да карам хляб на чичо ми. Когато карам хляб, мисля да си намеря красиво момиче.”
/Ахмед/

- Защо плановете за създаване на собствено семейство са важни за младите хора?
- Кои мислите, че са факторите, повлияли върху плановете им за създаване на семейство?
- Какво значи семейство?
- Вие искате ли да имате свое семейство и защо?
- Къде искате да живеете и защо?
- Всеки ли човек мечтае за семейство и има ли хора, които не искат да се оженят и да имат деца и защо?

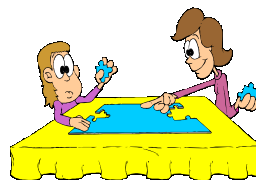
На войнишка клетва, 1969 г.

Разпределете се по групи и дискутирайте по текста и въпросите след него.

“Искам домът ми да е със завеси, дълги и красиви на цветя, а градината ми да е обградена с цветя. Под стаята да има рози и люляци, да ухалят стаите и коридорите на простор и вечна чистота.” /Фатме/

- Къде още се среща розата като мотив?
- Опишете дома на вашите мечти?
- Направете по групи постер на дома, за който мечтаете!

Разпределете се по групи и дебатирате по проблемите след текстовете, с които предварително сте запознали.

“Да съм пълна с пари, да се сдобия с животни, да имам постоянно месо за храна... да имам кола, да ходя с различни и скъпи дрехи.” /Фатме/

“Въпреки че нашето семейство не е от най-заможните в селото, аз много се гордея, че съм се родила в него. През лятото ние работим в Добрич, защото майка ми и баща ми нямат работа на село... Когато настъпи зимата, започваме да плетем и да правим губери, а дядо ми ходи на дърва. Баба ми е добра жена и

през зимата ми прави чорати. Ние с майка ми ходим на гъби, на боровинки и така се прехраняваме.” /Санел/

- .. “За и против материалните вещи.”
- .. За и против духовните ценности.”

Анализирайте по групи есетата на Джамал и Фатме и дискутирайте по въпросите след текста.

“Някои деца, които живеят в градовете, сигурно ще имат по-добро бъдеще. Децата от планинските села нямат голям избор. Родил съм се и живея в планинско село. То се намира на 30 км. От Гоце Делчев и се казва Рибново. Не съм мислил какъв мога да стана за в бъдеще, но сигурно ще е нещо, свързано с природата. Обичам да скитам из горите, познавам много местности. Събирам много билки, гъби и боровинки. Става ми болно, когато гората се реже и опожарява. През всеки изминал ден животните в нея намаляват. Искам да изработвам хранилки за сърни, зайци и други животни, обаче трябва да се забрани убиването на животни, трябва да се загради гората с телени мрежи.” /Джамал/

“В селото, в което живея, няма много удобства, но все пак е красиво, защото съм родена в това село, то за мен е най-милото нещо, тук са всички мои роднини, приятели... но напред бих помислила за едно по-различно, по-шумно и оживено място.” /Фатме/

.. Прав ли е Джамал, който смята, че децата на село нямат голям избор за бъдещето си и защо?

.. Какви местности и забележителни природни обекти има край вашето селище? Обсъдете записаните легенди и предания.

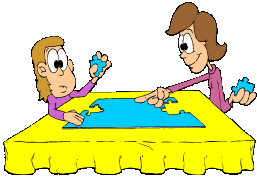
Село Буково, 1983 г.

- .. Защо Джамал е така загрижен за гората?
- .. Какво се случва с гората край вашето селище в последните години и защо?
- .. Кой е виновен?
- .. Взимали ли някой мерки да опазва природата и гората и какви?
- .. Вие бихте ли напуснали родното си място и защо?

Организирайте се и проведете мозъчна атака по проблема: “Какво можем да направим, за да спасим нашата природа?”

Обобщете предложенията и се опитайте реално да извършите някои природозащитни дейности.

Разпределете се по групи и анализирайте текстовете. Дискутирайте по въпросите след тях.

“Искам да стана депутат ... Искам да помогна на онези деца, които и до днес не знаят къде са техните родители, те са беззащитни цветя, те са като цветя, които бързо могат да се счупят...” /Кимиле/

“Още от малка мечтая да стана полицай. Избрах тази професия, преди всичко, защото е благородна. Чрез нея ще мога да помагам на хората, които са безпомощни.” /Албие/

“Най-вече обичам да стана пилот във военно-въздушните сили, защото техните задължения са да опазват страната от война и да има мир в България.” /Ибрахим/

“Ще лекувам всички хора, няма да гледам кой е красив или грозен, беден или богат. Аз ще гледам да спася неговия живот. Искам хората да говорят добро за мен.” /Силвия/

“За мен не съществува разлика в религията. Всички сме хора и трябва да се обичаме. Мечтая да завърша като икономист или адвокат. Тука хората работят като роби на нивата.” /Фатме/

· Какви професии са си избрали тези деца и защо?

· Какви може да са мотивите, човек да се насочи към дадена професия?

· Защо децата най-често избират професиите - лекар, учител, горски служител?

· С какви професии могат да си намерят работа в родното село?

· За каква професия мечтаете вие и защо? Прочетете есетата си!

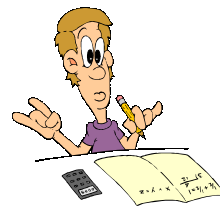
· Какво е повлияло върху вашите професионалните мечти - филмите; разказите на роднини и близки; училището; религията; родителите? Разкажете!

· Изпробвали ли сте своя характер при по-трудни условия?

· Бихте ли си избрали професия, свързана с физически труд и защо?

· Сраменли е физическият труд и защо?

· Проведете дебат на тема: “За и против физическия труд.”

Вие как ще мотивирате избора си на професия? Оценете мотивите за избор на професия по петобална система.

призвание и талант

високи доходи

интересна

героична

благородна

полезна

лека

